PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC DỰ ÁN MÔN MỸ THUẬT Ở TIỂU HỌC

NGUYỄN XUÂN HÒA
Trường Đại học Hải Phòng

Nhận bài ngày 20/02/2025. Sửa chữa xong 02/3/2025. Duyệt đăng 07/3/2025.

Abstract

In teaching Fine Arts, project-based learning is suitable for types of lessons that exploit traditional values, are interdisciplinary or synthesize many contents, problems with real life and contents that connect theory with practice to develop awareness, thinking and stimulate, explore, and create. The article presents project-based teaching method for Fine Arts in primary school.

Keywords: *Project-based learning, elementary Fine Arts.*

1. Mở đầu

Xã hội Việt Nam đang đứng trước những cơ hội và thách thức của cuộc hội nhập sâu rộng về mọi mặt. Sự thành công của công cuộc hội nhập phụ thuộc rất nhiều vào giáo dục. Nhận thức rõ về vấn đề này, Bộ Giáo dục và Đào tạo cũng đã yêu cầu giáo dục phổ thông tập trung đổi mới phương thức dạy học; chú trọng việc học đi đôi với hành, phát triển phẩm chất và năng lực người học…Môn Mỹ thuật không nằm ngoài công cuộc đổi mới này. Tuy nhiên, việc lựa chọn phương thức, phương pháp dạy học (PPDH) nào phù hợp với đặc thù môn học và đáp ứng được những yêu cầu trên đòi hỏi phải có những nghiên cứu, thử nghiệm. Trong số những phương pháp dạy hiện đại, tôi nhận thấy dạy học theo dự án (DHTDA) là một trong những PPDH lấy người học làm trung tâm đã được nhiều nước trên thế giới áp dụng có hiệu quả. Đặc biệt, phương pháp này rất phù hợp với tính đặc thù của môn học Mỹ thuật ở tất cả các cấp học. Do đó, nếu áp dụng phương pháp DHTDA cho môn Mỹ thuật học sinh (HS) sẽ được phát huy tốt tính tự lực, sáng tạo, khả năng phối hợp giải quyết nhiệm vụ học tập…từ đó góp phần phát triển toàn diện về năng lực.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Đặc điểm của phương pháp dạy học theo dự án

Trong cách học theo dự án, học sinh học tập theo nhóm để giải quyết những vấn đề có thật trong cuộc sống, những vấn đề ấy gắn với chương trình học và có phạm vi kiến thức liên môn. HS sẽ hóa thân vào các vai thuộc các ngành nghề khác nhau trong cuộc sống, tham gia giải quyết những vấn đề có thật thuộc lĩnh vực các ngành nghề ấy. Giáo viên (GV) định hướng, gợi ý các vai có nội dung gắn với nội dung bài học cho HS và hỗ trợ HS hoàn thành tốt các vai trò ấy. GV tạo điều kiện và hướng dẫn HS sử dụng các nguồn tư liệu như: sách giáo khoa, Internet, CD hoặc DVD, sách, báo…và thậm chí, trao đổi với các chuyên gia. Dự án có thể chỉ bó hẹp trong phạm vi lớp học, trường học trong 1 tiết, 1 tuần hoặc 2 tuần. Đồng thời, dự án cũng có thể vượt ra ngoài phạm vi lớp học, trường học và kéo dài trong một tháng, một học kì hoặc cả khóa học. DHTDA là một hình thức dạy học, trong đó người học thực hiện một nhiệm vụ học tập phức hợp, có sự kết hợp giữa lý thuyết và thực hành, có tạo ra các sản phẩm có thể giới thiệu. Nhiệm vụ này được người học thực hiện với tính tự lực cao trong toàn bộ quá trình học tập, từ việc xác định mục đích, lập kế hoạch, đến việc thực hiện dự án, kiểm tra, điều chỉnh, đánh giá quá trình và kết quả thực hiện. Làm việc nhóm là hình thức cơ bản của DHTDA.

Email: nguyenxuanhoa69@dhhp.edu.vn

2.1.1. Người học là trung tâm của quá trình dạy học

DHTDA là một PPDH quan trọng để thực hiện quan điểm dạy học lấy người học làm trung tâm. Người học tham gia tích cực và tự lực vào các giai đoạn của quá trình dạy học. GV chủ yếu đóng vai trò tư vấn, hướng dẫn, giúp đỡ, khuyến khích tính tích cực, tự lực, tính trách nhiệm, sự sáng tạo của người học.

2.1.2. Dạy học thông qua các hoạt động thực tiễn của một dự án

Các dự án học tập góp phần gắn liền nhà trường với thực tiễn đời sống xã hội, với địa phương, với môi trường và có thể mang lại những tác động tích cực đối với xã hội. Trong quá trình thực hiện dự án, người học tiếp thu kiến thức và hình thành kỹ năng thông qua các hoạt động thực tiễn.

2.1.3. Nội dung dự án luôn mang tính tích hợp cao, hình thức đánh giá đa dạng

Nội dung dự án có sự kết hợp tri thức của nhiều lĩnh vực hoặc môn học khác nhau nhằm giải quyết một vấn đề có thực mang tính thách đố. Dự án có tính liên môn, có nghĩa là nhiều môn học liên kết với nhau. Một dự án dù là của môn nào, cũng phải đòi hỏi kiến thức của nhiều môn học để giải quyết. Đặc điểm này giúp dự án gần với thực tế hơn, vì trong cuộc sống, con người cần kiến thức tổng hợp để làm việc. Trong dạy học dự án, việc kiểm tra, đánh giá đa dạng hơn, chủ yếu kiểm tra qua hoạt động, qua các sản phẩm do chính người học tạo ra (điều này đặc biệt phù hợp với môn Mỹ thuật); giảm kiểm tra kiến thức thuần túy. Trong dạy học dự án, phương tiện học tập đa dạng hơn. Công nghệ hiện đại hỗ trợ và thúc đẩy việc học của người học.

2.1.4. Chú trọng làm việc theo nhóm kết hợp với làm việc cá nhân

Các dự án thường được thực hiện theo nhóm, trong đó có sự phân công và cộng tác làm việc giữa các thành viên. Các dự án đòi hỏi kỹ năng cộng tác làm việc giữa các thành viên, giữa HS và GV cũng như với các lực lượng xã hội khác cùng tham gia trong dự án. Nhờ đó, hoạt động trong dạy học dự án có tính xã hội cao.

2.1.5. Người học thể hiện năng lực của mình thông qua sản phẩm và quá trình thực hiện

Trong quá trình thực hiện dự án, người ta quan tâm nhiều đến các sản phẩm được tạo ra. Sản phẩm có thể là vật chất hoặc phi vật chất, mang tính xã hội, chẳng hạn, đa số các dự án môn Mỹ thuật tạo ra sản phẩm nghệ thuật như tranh vẽ, mô hình 3D, các sản phẩm mỹ thuật ứng dụng làm từ những vật liệu phế thải, bài sưu tầm tranh, ảnh về di sản kiến trúc, cảnh quan… GV cùng với người học đánh giá sản phẩm dựa trên các tiêu chí cụ thể như: tính thực tế, tính hữu ích, tính sáng tạo và tính thẩm mỹ của sản phẩm cùng tinh thần hợp tác làm việc giữa các thành viên trong nhóm.

2.2. Phương pháp dạy học theo dự án phù hợp với tính đặc thù của môn Mỹ thuật ở trường tiểu học

Thông qua việc nghiên cứu những đặc trưng của phương pháp DHTDA và tính đặc thù, nội dung chương trình học của môn học Mỹ thuật ở tiểu học, tôi nhận thấy giữa chúng có rất nhiều điểm chung, có thể tương hỗ cho nhau để từ đó có thể khẳng định rằng Mỹ thuật là môn học phù hợp để ứng dụng phương pháp DHTDA bởi những yếu tố cơ bản sau đây:

Một trong những đặc trưng cơ bản của phương pháp DHTDA là người học trở thành nhân vật chính, thành người tạo sản phẩm, tức người chuyển những tri thức học tập ở lớp học thành một sản phẩm đã được xác định trước. Điều này rất phù hợp với môn học Mỹ thuật, bởi cách dạy và học đặc thù của môn Mỹ thuật là học thông qua trải nghiệm thực hành. Nội dung chương trình sách giáo khoa Mỹ thuật hiện hành ở tiểu học, phần lớn thời lượng dành cho các bài học thực hành. Trong quá trình thực hành, HS luôn được tạo điều kiện để được tự do, độc lập suy nghĩ sáng tạo theo cách riêng của mình, không bị ép buộc bởi GV chỉ đóng vai trò là người hướng dẫn, góp ý và tư vấn [3]. Hơn nữa, trong học Mỹ thuật, HS chính là người tạo ra những sản phẩm cụ thể sau mỗi bài học. Đây chính là điều kiện thuận lợi cho việc áp dụng phương pháp DHTDA.

Mỹ thuật là môn học nghệ thuật. Sản phẩm của môn Mỹ thuật luôn là cái đẹp và cái đẹp trong một sản phẩm mỹ thuật lại là sự tổng hòa của các yếu tố trong cuộc sống. Muốn tạo ra cái đẹp phải vận dụng kiến thức của nhiều lĩnh vực, nhiều môn học. Bởi vậy, ngay trong đặc thù môn học, chúng ta đã thấy tính chất tích hợp, liên môn. Sự kết hợp kiến thức của các môn học khác nhau để tạo ra sản phẩm cuối cùng cũng chính là đặc trưng quan trọng của phương pháp DHTDA.

Tất cả các dự án học tập đều gắn liền với thực tiễn đời sống tự nhiên và xã hội. Đặc trưng này của phương pháp DHTDA cũng phù hợp với tính đặc thù của môn học Mỹ thuật ở tiểu học bởi đối tượng tìm hiểu, khám phá của môn học này là những gì có ở xung quanh như đất, trời, cỏ cây hoa lá, các hoạt động của con người và xã hội... Hay nói cách khác, kiến thức của môn Mỹ thuật là kiến thức về thực tiễn cuộc sống, học Mỹ thuật chính là học cách khám phá thực tiễn và sáng tạo [1].

Về biểu hiện tâm lý trong hoạt động học tập, HS tiểu học thường bị thu hút bởi các hình thức hoạt động học tập thông qua thực hành và trải nghiệm thực tiễn. Các em thường không hứng thú với việc ghi chép lý thuyết hoặc nghe giảng giải quá nhiều. Tính tích cực hoạt động là những nét đặc thù tiêu biểu cho tâm lý học tập của lứa tuổi này, điều này rất phù hợp với tính đặc thù của phương pháp DHTDA.

Phương pháp DHTDA đáp ứng được yêu cầu về dạy học tích hợp. Phương pháp DHTDA với tư tưởng hướng các quá trình học tập về một đích cuối cùng, dẫn đến một thành quả cụ thể, hoặc dẫn đến năng lực giải quyết một vấn đề đặt ra trong tình huống làm nội dung của một dự án học tập luôn mang tính tích hợp liên môn, đồng thời đòi hỏi những kỹ năng xuyên môn khi thực hiện. Một ưu điểm nổi bật của phương pháp DHTDA là rèn luyện năng lực giải quyết những vấn đề phức hợp. Dạy học tích hợp vừa là yêu cầu và vừa là đặc trưng cơ bản của PPDH này. Ví dụ trong dự án "Tìm hiểu về các di sản kiến trúc truyền thống trên địa bàn thành phố Hải Phòng", hay dự án "Tìm hiểu về vấn đề ô nhiễm môi trường biển ở Hải Phòng" để giải quyết nội dung của dự án này, HS phải vận dụng kiến thức của nhiều môn học, nhiều lĩnh vực khác nhau như Lịch sử, Địa lí, Âm nhạc…Sản phẩm chính cuối cùng của dự án là các sản phẩm nghệ thuật như tranh, ảnh kêu gọi bảo vệ môi trường, bảo vệ di sản, sản phẩm mỹ nghệ HS tự làm gắn với chủ đề dự án.

Gắn kiến thức trong nhà trường với đời sống thực tiễn là ưu điểm lớn của phương pháp DHTDA và cũng chính là cái đích của dạy học tích hợp. Để phát triển năng lực HS đòi hỏi phải tăng cường yêu cầu HS vận dụng kiến thức liên môn vào giải quyết những vấn đề thực tiễn hay nói cách khác những kiến thức - kĩ năng - thái độ chỉ tạo thành năng lực khi được HS vận dụng linh hoạt vào thực tế.

2.3. Qui trình thiết kế một dự án học tập môn Mỹ thuật ở bậc tiểu học

Dựa trên cấu trúc của tiến trình phương pháp, có thể chia cấu trúc của DHTDA làm 3 giai đoạn chính với các bước như sau:

Giai đoạn 1: Thiết kế dự án học tập

Bước 1: Hình thành ý tưởng về dự án học tập

- Thông thường, ý tưởng của một dự án nói chung được xuất phát từ thực tiễn xã hội. Một dự án học tập luôn bắt đầu từ việc phân tích nội dung kiến thức chương trình môn học cho một đối tượng người học cụ thể để lựa chọn ra những nội dung học tập có sự liên hệvới hoàn cảnh thực tiễn đời sống xã hội. Sau đó, GV sẽ gợi ý, hướng dẫn người học tự đề xuất, xác định tên đề tài,xác định nhiệm vụ cần giải quyết của dự án, nhiệm vụ này phải phù hợp với đối tượng người học. GV cũng có thể giới thiệu một số hướng đề tài để người học lựa chọn. Trong một số trường hợp, việc xác định chủ đề dự án cũng có thể được đề xuất từ phía người học.

- Mục tiêu, nội dung chương trình môn Mỹ thuật ở bậc tiểu học rất phù hợp cho việc xây dựng những chủ đề dạy học tích hợp nội môn hoặc liên môn dưới hình thức là một dự án học tập, có thể thực hiện ở phạm vi trong hoặc ngoài trường học.

Bước 2: Thiết kế đề cương dự án học tập: Thiết kế dự án hay còn gọi là thiết kế đề cương dự án. Ở công đoạn này, cần phân rõ nhiệm vụ của người dạy và người học.

Nhiệm vụ của giáo viên: Xây dựng kế hoạch dạy học theo phương pháp dự án với cấu trúc chung bao gồm: Mục tiêu của dự án với các thành tố: kiến thức, kỹ năng, thái độ, năng lực được hình thành và phát triển thông qua việc thực hiện dự án; Kế hoạch thực hiện dự án; Các bài tập dự án; Bộ tiêu chí đánh giá dự án; Cùng thảo luận với HS để thống nhất về bài tập, kịch bản của dự án và phân công nhiệm vụ cho các nhóm HS; Xác định các công cụ hỗ trợ, các nguồn lực để thực hiện dự án: tài liệu, vật liệu, kinh phí thực hiện dự án.

Nhiệm vụ của học sinh: Xây dựng kế hoạch chi tiết để thực hiện dự án cho nhóm của mình; Các nhóm xác định nhiệm vụ cụ thể cho từng thành viên; Thu thập các tài liệu có liên quan đến chủ đề của dự án; Cùng nhau đóng góp ý tưởng và cách giải quyết các nhiệm vụ của dự án; Dự kiến các sản phẩm của dự án. Lưu ý: Việc xác định mục tiêu cụ thể cho các dự án học tập phải dựa vào chuẩn kiến thức, kĩ năng và năng lực cần đạt được của chương trình học.

Việc xây dựng đề cương cho một dự án là công việc hết sức quan trọng vì nó mang tính định hướng hành động cho cả quá trình thực hiện, thu thập kết quả và đánh giá dự án.

Giai đoạn 2: Tổ chức thực hiện dự án học tập

Bước 1: Phân chia nhóm, giao nhiệm vụ cho các nhóm: GV phân nhóm và phân công nhiệm vụ cho các nhóm. Các thành viên trong nhóm bầu nhóm trưởng, thảo luận, thống nhất phân công nhiệm vụ cho từng thành viên.

Bước 2: Các nhóm tiến hành thực hiện nhiệm vụ theo kế hoạch được giao: Nhiệm vụ của giáo viên: GV liên hệ các cơ sở, khách mời cần thiết cho HS. Chuẩn bị cơ sở vật chất, tạo điều kiện thuận lợi cho các em thực hiện dự án; Theo dõi, hướng dẫn, đánh giá các nhóm, các HS trong quá trình thực hiện dự án. Nhiệm vụ của học sinh: Tiến hành thu thập, xử lý thông tin thu được, tạo sản phẩm, liên hệ, tìm nguồn giúp đỡ khi cần. Thường xuyên phản hồi, thông báo thông tin cho GV và các nhóm khác qua các buổi thảo luận; Các nhóm chỉnh sửa, hoàn thiện sản phẩm.

Giai đoạn 3: Công bố sản phẩm, đánh giá dự án

Bước 1: Trình bày hoặc trưng bày sản phẩm: Nhiệm vụ của giáo viên: Chuẩn bị cơ sở vật chất cho buổi báo cáo dự án; Theo dõi, tư vấn cho các nhóm trưng bày sản phẩm dự án

Nhiệm vụ của học sinh: Tiến hành trưng bày và giới thiệu sản phẩm.

Bước 2: Các nhóm tự đánh giá sản phẩm: Tự đánh giá sản phẩm dự án của nhóm theo bộ tiêu chí đã thống nhất; Đánh giá sản phẩm dự án của các nhóm khác theo tiêu chí đã thống nhất

Bước 3: Đánh giá, rút kinh nghiệm cho toàn bộ dự án: GV và HS đánh giá dự án theo tiêu chí đồng thời rút ra bài học kinh nghiệm cho toàn bộ dự án; Tuyên dương khen thưởng những nhóm có thành tích cao và cá nhân có đóng góp nhiều cho dự án. Ví dụ: Chủ đề "Trang phục yêu thích" Mỹ thuật lớp 5 [2]. Mục tiêu: nhận biết được đặc điểm một số trang phục quen thuộc, biết cách tạo hình dáng trang phục bằng vẽ, cắt, dán kết hợp với các chất liệu theo ý thích; giới thiệu, nhận xét và nêu cảm nhận về sản phẩm. Chuẩn bị: bút chì, màu vẽ, hồ dán, giấy vẽ, các vật liệu như giấy báo, vải vụn, sợi len… GV tổ chức hướng dẫn HS tìm các chủ đề nhỏ còn gọi là tiểu chủ đề, là vấn đề nghiên cứu cụ thể, là tên của các dự án: Dự án nhóm 1: Trang phục dạo phố; Dự án nhóm 2: Trang phục dân tộc; Dự án nhóm 3: Trang phục áo dài; Dự án nhóm 4: Trang phục biểu diễn thời trang

Từ các dự án của các nhóm), HS thảo luận lập kế hoạch thực hiện các nhiệm vụ của dự án. Cụ thể, HS thảo luận xác định các nhiệm vụ cần thực hiện để đạt được mục tiêu; các em tự đề xuất và phân công ai sẽ thực hiện nhiệm vụ, đó là nhiệm vụ nào và thời hạn hoàn thành, sản phẩm dự kiến, phương tiện hỗ trợ cho các thành viên trong nhóm (HS cần chú ý đến họa tiết, màu sắc, chất liệu bằng vải, len, dạ, cotton; trang phục theo vùng miền, phù hợp độ tuổi…). Sau khi đã lập được kế hoạch các nhiệm vụ, lần lượt các nhóm cử đại diện trình bày, các nhóm khác và GV bổ sung, chỉnh sửa để hoàn chỉnh kế hoạch. Lúc này GV sẽ hướng dẫn HS cách thực hiện dự án; Tổng hợp kết quả; Trình bày báo cáo và đánh giá rút kinh nghiệm.

Thực hiện dự án Trong quá trình thực hiện dự án, các nhóm sẽ làm việc như bản kế hoạch đã lập. Các thành viên của từng nhóm sẽ thu thập thông tin theo nhiệm vụ được giao. Các thành viên trong nhóm chủ động liên lạc và trao đổi, thảo luận với nhau nhằm giải quyết vấn đề. Đồng thời các nhóm xin ý kiến của GV (nếu có vấn đề cần hỗ trợ) để đảm bảo tiến độ và hướng đi của dự án.

Tổng hợp và báo cáo kết quả. Các thành viên trong nhóm tổng hợp các kết quả đã thu thập, phân tích và xây dựng thành sản phẩm cuối cùng. Sản phẩm cuối cùng được các nhóm thảo luận và phân công thành viên trình bày dưới nhiều hình thức.

Những sản phẩm của dự án có thể được trình bày trong lớp hoặc có thể được giới thiệu trước toàn trường. Sau khi trình bày báo cáo, các nhóm nhìn lại quá trình thực hiện dự án. Các em sẽ đối chiếu kết quả với mục tiêu học tập và đánh giá mức độ đạt được. Bên cạnh đó, các em cũng đưa ra nhận xét của mình về các vấn đề khó khăn, thuận lợi trong quá trình thực hiện; hay các yếu tố khác như cảm giác khi tham gia hoạt động; thời gian, phương tiện hay các mối quan hệ trong nhóm... Tất cả các yếu tố đó phải được đề cập và đánh giá nhằm rút kinh nghiệm cho các dự án tiếp theo. Các nhóm tự đánh giá kết quả đạt được, sau đó các nhóm đánh giá kết quả của nhau, trên cơ sở đó GV nhận xét và đánh giá.

3. Kết luận

Dạy học theo dự án là một trong những PPDH hiện đại, có nhiều ưu điểm. Nó làm cho các nội dung học tập ở trường học trở nên thực tế hơn bởi vì nó được tích hợp với các vấn đề của đời sống thực, giúp cho người học phát huy tối đa tính tích cực, tự lực, chủ động, sáng tạo; kích thích hứng thú học tập của người học; tạo ra môi trường thuận lợi cho người học rèn luyện và phát triển năng lực. phương pháp DHTDA tuy không thể thay thế hoàn toàn các PPDH truyền thống nhưng nó là sự bổ sung cần thiết, giúp khắc phục nhược điểm của các PP dạy học truyền thống, đồng thời góp phần giảm tải chương trình học bởi tính tích hợp trong nội dung mỗi dự án. Như vậy, PPDHTDA với những ưu điểm của mình sẽ thực hiện tốt yêu cầu của mục tiêu dạy học phát triển năng lực HS.

Tài liệu tham khảo

[1] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 ban hành Chương trình giáo dục phổ thông môn Mỹ thuật*.

[2] Nguyễn Thị Đông (tổng chủ biên, 2024), *Sách giáo khoa Mĩ thuật lớp 5*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.

[3] Nguyễn Thị Nhung (chủ biên, 2018), *Dạy Mĩ thuật lớp 4,5 theo định hướng phát triển năng lực*, NXB Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.

[4] Nguyễn Quốc Toản (2014), *Giáo trình Mỹ thuật và phương pháp dạy học Mỹ thuật*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.

[5] Nguyễn Thu Tuấn (2011), *Phương pháp dạy học Mỹ thuật,* NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.

PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC HỌC TẬP...

Tiếp theo trang 23

3. Kết luận

Kinh tế chính trị Mác-Lênin cung cấp cho SV một cách có hệ thống, có chọn lọc những kiến thức cơ bản của môn học, trên cơ sở đó SV có căn cứ khoa học hiểu và luận giải được đường lối, chính sách kinh tế của Đảng và Nhà nước, từ đó tạo niềm tin khoa học cho SV tích cực học tập, lĩnh hội tri thức môn học. Vì vậy, trong quá trình dạy học Kinh tế chính trị Mác-Lênin việc tập trung vào PTNL học tập cho SV là vấn đề quan trọng, luôn nhận được sự quan tâm của mỗi GV. Thành công đạt được trong dạy học Kinh tế chính trị Mác-Lênin bắt nguồn từ việc GV đa dạng hóa việc đổi mới phương thức tổ chức dạy học, nhờ đó SV chủ động, tích cực, sáng tạo hơn trong lĩnh hội kiến thức, gắn kết tri thức bài học với thực tiễn vấn đề kinh tế - xã hội hiện nay. Vì vậy, thực hiện đồng bộ các đề xuất nêu trên trong dạy học Kinh tế chính trị Mác-Lênin thúc đẩy phát triển tối đa năng lực, phẩm chất học tập của SV và góp phần nâng cao hiệu quả dạy học bộ môn.

Tài liệu tham khảo

[1] Phạm Thị Bình (2016), *Đổi mới để nâng cao chất lượng đào tạo theo hướng phát triển năng lực và phẩm chất cho người học ở khoa giáo dục chính trị ở các trường đại học hiện nay*, Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt, tháng 5.

[2] Bernd Meirer, Nguyễn Văn Cường (2014), *Lý luận dạy học hiện đại - Cơ sở đổi mới mục tiêu, nội dung và phương pháp dạy học*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.

[3] Trần Thị Tuyết Oanh (2013), *Giáo dục học* (tập 1), NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.

[4] Lê Thị Hồng Khuyên (2018), *Nguyên tắc tính thực tiễn trong dạy học các Học thuyết kinh tế của chủ nghĩa Mác-Lênin về phương thức sản xuất tư bản chủ nghĩa ở trường đại học, cao đẳng*, NXB Đại học Huế.

[5] Trần Thị Mai Phương (2009), *Dạy học Kinh tế chính trị theo phương pháp tích cực,* NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.